

Наукові засади конституційної реформи в Україні.

Чинна Конституція України була прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. Вона стабілізувала політичну ситуацію в країні, стимулювала розвиток національної правової системи, створила кращі, більш демократичні умови для забезпечення прав і свобод громадян.

Водночас за 17 років виявилися й недоліки Конституції. Вони, зокрема, стосуються організації державної влади, гармонізації відносин між державою і громадянським суспільством. У безсонну для парламенту ніч з 27 на 28 червня 1996 р. було не до наукового обґрунтування тих чи інших конституційних положень, а Закон України від 8 грудня 2004 р. «Про внесення змін до Конституції України» конституював перехід від президентсько-парламентської до парламентсько-президентської форми правління в Україні й остаточно розбалансував Основний закон держави.

30 вересня 2010 р. Конституційний Суд України визнав неконституційним зазначений Закон 2004 р. і поновив чинність Конституції України в редакції 1996 р.

Вийшло так, що Україна шість років жила за неконституційним Основним законом. Рада Європи та Венеціанська комісія поставили під сумнів легітимність дій Конституційного Суду України. У зв'язку з цим у країні актуалізувалося питання про доцільність перегляду Конституції України, внесення до неї системних змін і доповнень. Це, по-перше, сприятиме поліпшенню змістовної якості Основного закону, а, по-друге, зніме застереження та інсинуації щодо його легітимності.

Сучасний етап реформування Конституції України відзначається особливим механізмом його реалізації. Основу цього механізму становить Конституційна Асамблея, утворена відповідно до Указу Президента України від 17 травня 2012 р. «Про Конституційну Асамблею». Вона є дорадчим органом при главі держави та має за мету *вироблення проекту закону «Про внесення змін до Конституції України»*.

Для того, щоб цей закон був якісним, він має базуватися на науково обґрунтованій концепції. Над цим і працювала більше року Конституційна Асамблея, її Координаційне бюро та сім спеціалізованих комісій. З цього питання проведено ряд засідань КА, наукових конференцій і круглих столів, зустрічей з міжнародними експертами, видано наукові праці й збірники матеріалів.

Активну участь у цій роботі взяло 25 учених НАН України. Серед них 10 академіків і п'ять членів-кореспондентів НАН України. Відповідно до Указу Президента України від 17 травня 2012 р. академічні інститути держави й права та політичних й етнонаціональних досліджень здійснюють

науково-консультативне забезпечення діяльності Конституційної Асамблеї.

21 червня 2013 р. проект Концепції внесення змін до Конституції України було розглянуто на пленарному засіданні Конституційної Асамблеї й прийнято за основу. Передбачається, що в остаточній редакції його буде схвалено після доопрацювання з урахуванням висловлених пропозицій і рекомендацій.

Концепція внесення змін до Конституції України має стати *методологічною основою* для опрацювання Асамблеєю проекту відповідного закону. Це заключна й надзвичайно відповідальна стадія діяльності Асамблеї, пов'язана з конкретним формулюванням нових конституційних норм, імплементацією принципів Концепції в положення оновленої Конституції України.

<...> Таким чином, проблеми реформування чинної Конституції України є складними для їх практичного вирішення. У цьому зв'язку є потреба для розширення й поглиблення наукових досліджень відповідних проблем, зокрема в рамках НАН України. У нас є необхідний науковий потенціал для того, щоб зробити нашу Конституцію, за висловом Т. Шевченка, «новим і праведним законом» **(Шемшученко Ю. Наукові засади конституційної реформи в Україні // Вісник НАН України. – 2013. – № 8. – С. 15–16, 19).**